

SNAPSHOT

Saradnja pokreće napredak u jačanju kosovske poljoprivrede

USAID pomaže povezivanju skupljača, prerađivača i desetine poljoprivrednika u cilju podsticanja lokalne proizvodnje mlevene crvene paprike.

foto: Musli Berisha

Na fotografiji od 16. oktobra 2015, Burim Gashi, 24, posmatra svoju njivu u blizini sela Zrze/ Xerxe, Kosovo, svoj prvi rod Besiana sorte paprika. On je među 75 poljoprivrednika koji gaje papriku za domaću i izveznu trgovinu.

“Ova uspešna domaća saradnja donosi čak i veće poverenje u nabavku domaće robe.” – Mark Wood, direktor programa, USAID AGRO Kosovo.

foto: Musli Berisha

Fotografija ovog 3.nov. 2015. Zaposleni Ananas Impex-a pakuje lokalno uzgojenu i prerađenu mlevenu crvenu papriku namenjenu za izvoz u Albaniju i Švedsku.

Lokalno uzgajani začini ponovo na stolu

U godinama nakon raspada Jugoslavije, propala je kosovska industrija za preradu povrća. Nestala su preduzeća u društvenom vlasništvu, a prazninu je popunilo nekoliko privatnih preduzeća. Danas, USAID pomaže da se obnovi, nekada živa, industrija za preradu povrća. Jedan od načina na koji USAID to čini je podsticanje gajenja i prerade paprika do industrijskog obima. Kao rezultat toga, na Kosovu uzgajana, prerađena i spakovana mlevena crvena paprika je na dobrom putu da zameni uvoz začina kod kuće – i osvoji nova tržišta u inostranstvu.

Tekuća nastojanja USAID-a usmerena su na čitav lanac vrednosti paprika – od angažovanja poljoprivrednika da gaje nove sorte za domaću preradu, do podsticanja prerađivača da se fokusiraju na nove tehnologije, efikasnost i kvalitet.

U početku, Kosovo nije imalo veliki, komercijalni uzgoj crvenih paprika za sušenje i mlevenje. Potreba za mlevenom paprikom je zadovoljavana uvozom. Na Kosovu je začinska paprika glavni sastojak, posebno kod roštiljskog mesa i kuvane hrane.

U cilju podsticanja lokalne proizvodnje mlevene crvene paprike, USAID je stimulisao kompaniju za preradu povrća Ananas Impex, da formira strateško partnerstvo sa Agrocelina-om, lokalnim centrom za skupljanje povrća.

Partnerstvo za napredak

Brzo se dokazalo da je spajanje ove dve domaće poljoprivredne firme od obostrane koristi. Partnerstvo je takođe pomoglo desetini lokalnih poljoprivrednika. Sa razvijanjem odnosa, Ananas Impex je uskoro proširio svoj spisak uzgajivača koji doprinose, sa početnih 20 na 75. Poljoprivrednici sada imaju 25 hektara (62 akra) pod paprikama. Ananas Impex tim poljoprivrednicima obezbeđuje seme i eventualno prerađuje zrele paprike. Sabirni centar Agrocelina deluje kao posrednik koji nudi usluge plaćanja, skupljanja i prevoza, plus tehničke savete.

Ove godine, kosovski poljoprivrednici su po prvi put gajili sortu paprika Besiana. USAID je preporučila da se prebace, s obzirom na produktivnost sorte. Na primer, aktuelni prinosi su 27 metričkih tona po hektaru (12 tona po akru), ili gotovo dvostruko više od 15 tona po hektaru roda, kod prethodno uzgajanih sorti.

Ugovori donose jasnoću

USAID je takođe podstakla proizvođača, sabirni centar i individualne uzgajivače da svoje odnose formalizuju ugovorima. Ranije se poslovanje obavljalo rukovanjem, što je dovodilo do sporova kada berba nije donela (ili je premašila) ciljne prinose. Danas, poljoprivrednici koji prodaju paprike Ananas Impex-u preko Agrocelina, dobijaju 0.30€ po kilogramu (\$0.15 po funti)—30% premijuma iznad prošlogodišnje veleprodajne cene.

“Poljoprivrednici sa kojima radimo su vrlo zadovoljni cenom koju dobijaju njihove paprike i obećali su da će proširiti proizvodnju,” kaže Feim Rexhepi, vlasnik Agrocelina.

foto: Musli Berisha

Fotografija: Poslednjih sezonskih sedam tona Besiana sorte paprika se tovari u sabirnom centru Agrocelina radi isporuke Ananas Impex-u, ovog 16. oktobra 2015

Za sada, tržište je spremno da apsorbuje svaki porast roda. Ananas Impex trenutno crpi 40% svoje nabavke paprika od lokalnih poljoprivrednika. Za dve godine, firma očekuje da će lokalni proizvođači obezbeđivati 100% njihove potražnje.

“Ananas Impex je čitavu svoju proizvodnju zasnovao na uvoznim sirovinama, ne verujući kapacitetima kosovskih poljoprivrednika da mogu da obezbede pouzdano snabdevanje visokokvalitetnim proizvodima,” objašnjava Mark Wood, direktor USAID-ovog programa Razvoj poljoprivrede i ruralne mogućnosti (AGRO). “ USAID je preko svojih poljoprivrednih programa blisko saradivala sa Ananas Impex-om na izradi mehanizma da sa lokalnim proizvođačima sklopi ugovore i osigura da firma dobija kvalitetne proizvode potrebne za njeno lokalno i na izvozu zasnovano poslovanje..”

Obostrana korist (Win-win)

Prednosti za Ananas Impex u radu sa Agrocelina-om, obuhvataju svežinu i kvalitet sirovog proizvoda i smanjenje u troškovima i kašnjenjima udružene sa prevozom od njive do fabrike, u poređenju sa oslanjanjem samo na uvozne proizvode.

“Počeli smo ozbiljno da radimo sa Agrocelina-om tek nakon što nam je USAID pomogla da napravimo te veze,” kaže Adiat Hajdari, 29-to godišnji generalni menadžer Ananas Impex-a. Porodična firma se u preradi paprika, oslanja na skoro 90 godina iskustva, kroz generacije. Sve što treba da uradim je da okrenem broj telefona i poručim, a isporuku svojih paprika dobijem u roku od dva dana. Moramo da ojačamo jedinstveno poverenje da poslujemo jedni sa drugima.”